

Što jedemo?

~

Predstavljanje rezultata Nacionalnog istraživanja o prehrambenim navikama odrasle populacije (NIPNOP)

Dr.sc. Darja Sokolić, znanstvena suradnica
Načelnica Odjela za upravljanje podacima i prehranu

sadržaj

 Što utječe na prehrambene navike
(struktura uzorka)

 Metodologija

 Rezultati

 Budući koraci

veličina i tip naselja

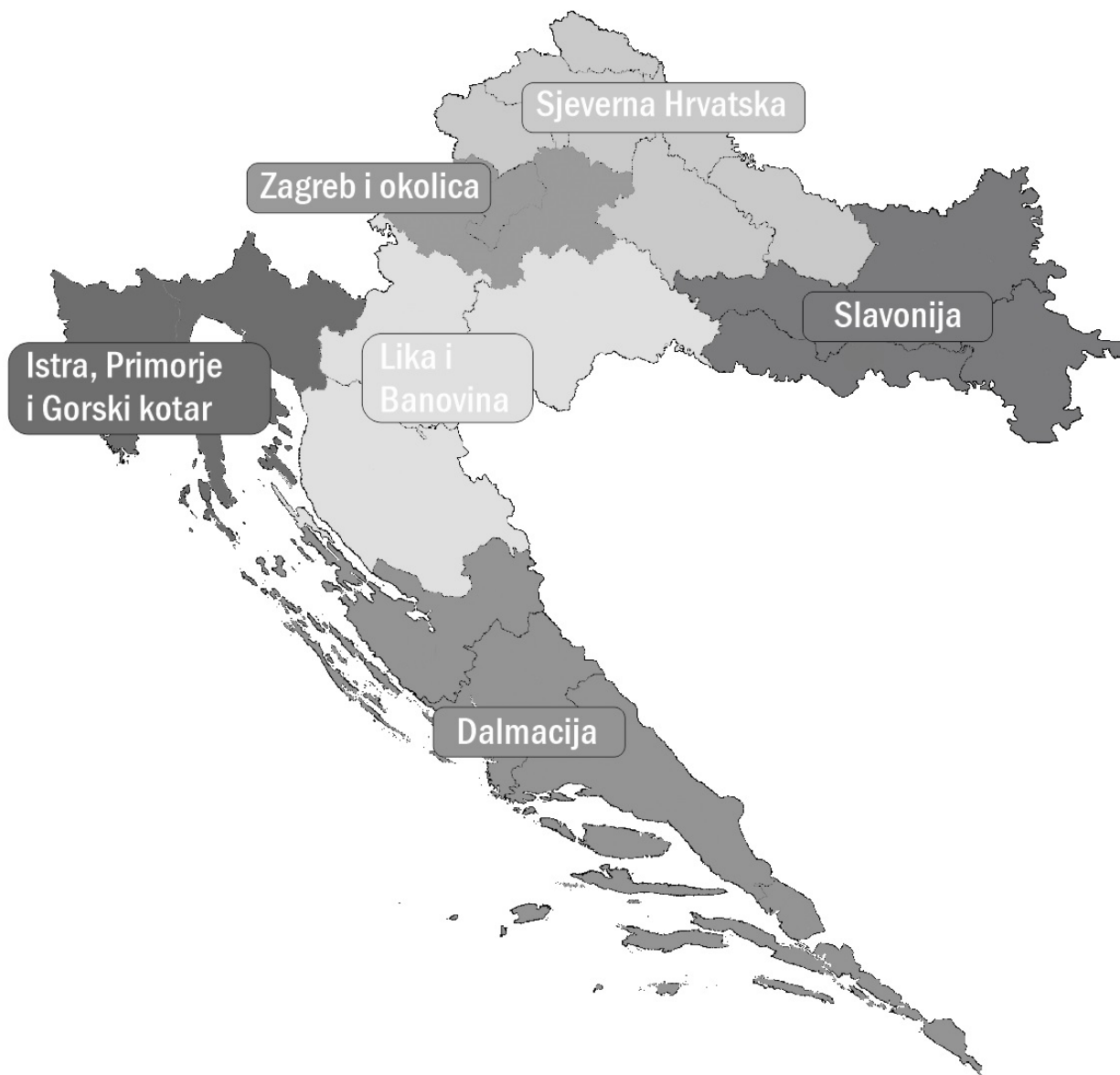
37,5 %

62,5 %

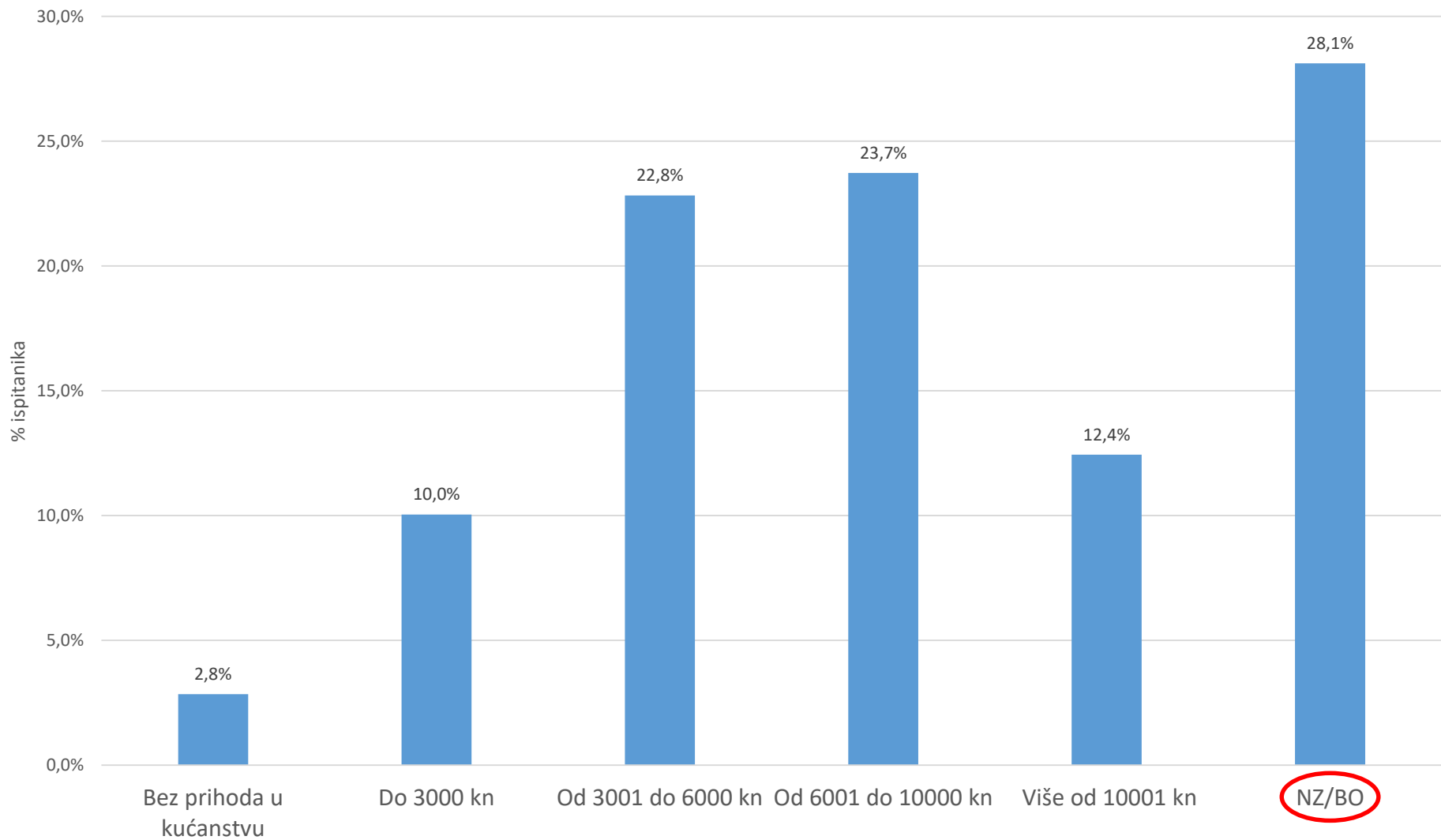

zemljopisni položaj

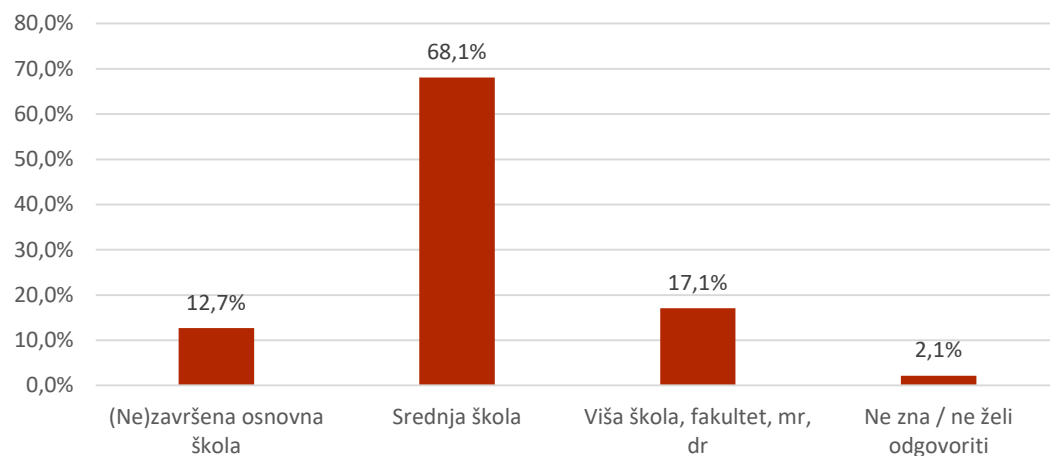
prihodi

prihodi po kućanstvu

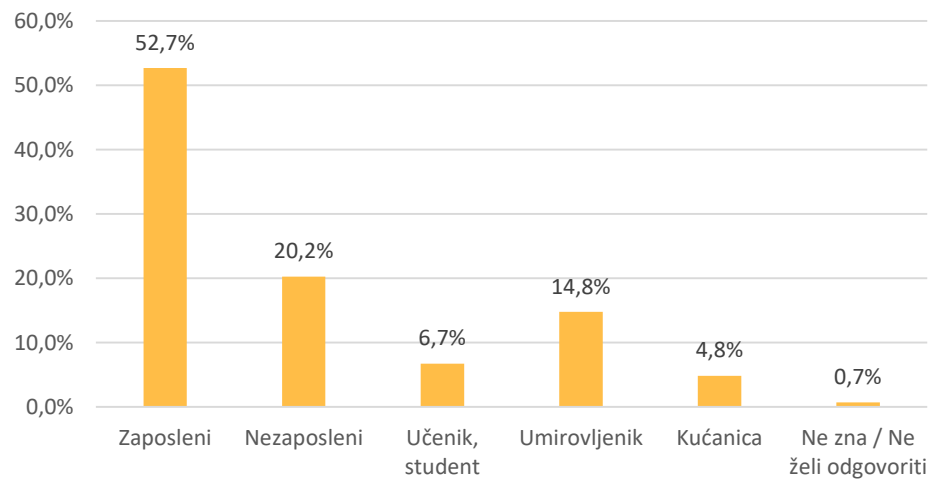

edukacija / radni status

nivo edukacije

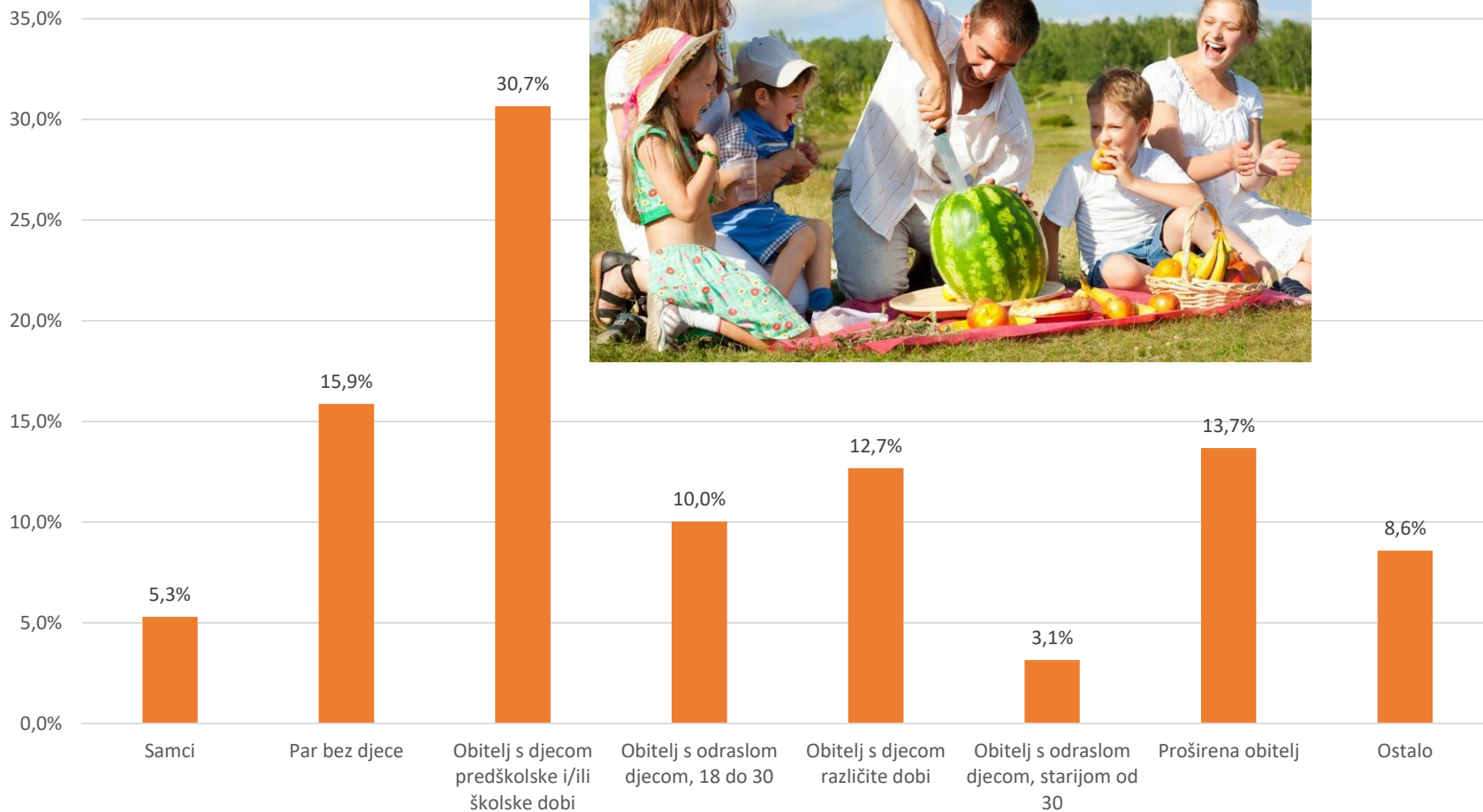

radni status

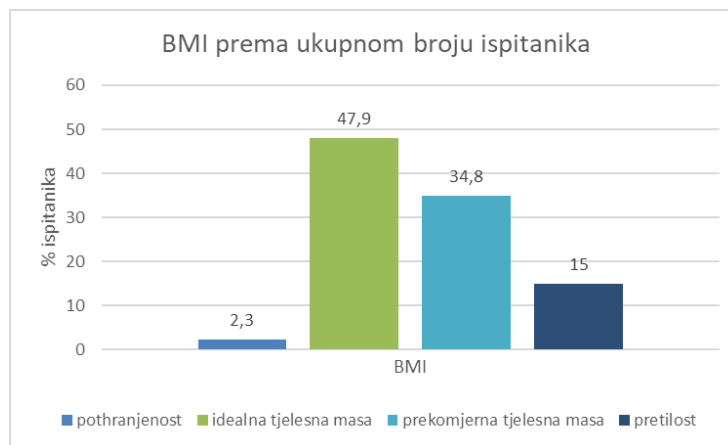

tip kućanstva

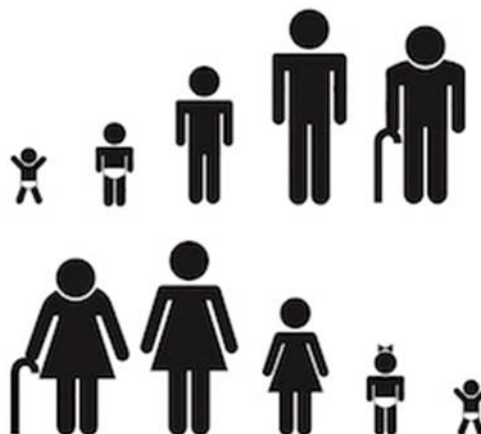

spol – dob - BMI

Prosječan muškarac
40 godina
BMI 26,8

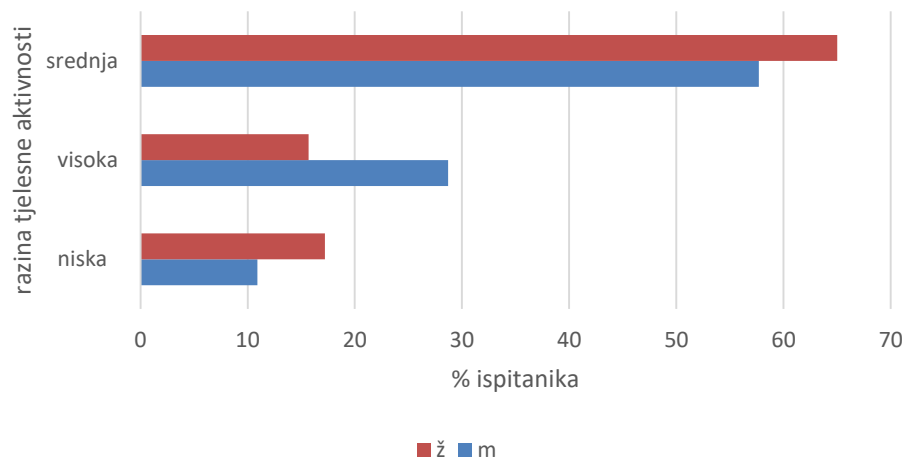
Prosječna žena
40 godina
BMI 24,7

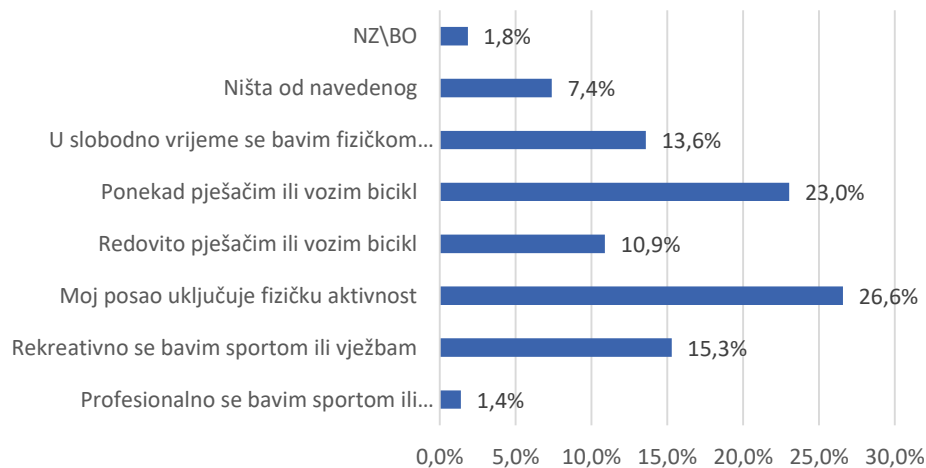

tjelesna aktivnost

tjelesna aktivnost

vrsta tjelesne aktivnosti

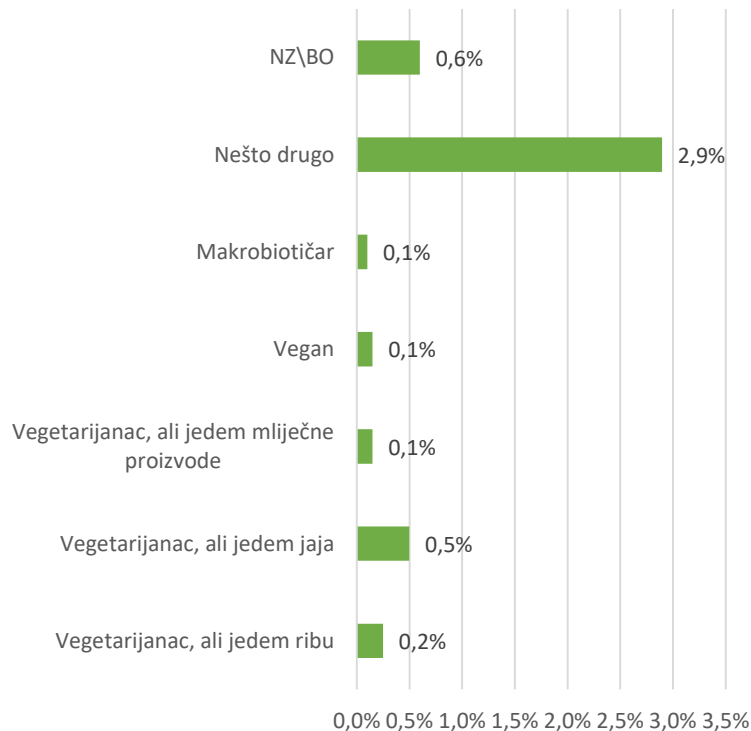

režim prehrane

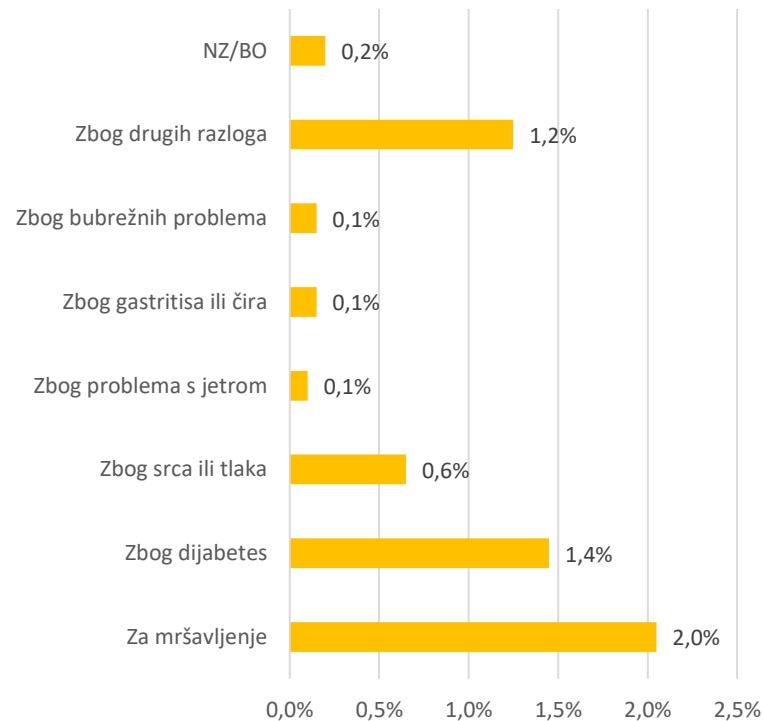
**Poseban režim prehrane:
4,6% ispitanika**

**Određena vrsta dijetete (iz osobnih,
ili zdravstvenih razloga): 6,0%**

režim prehrane

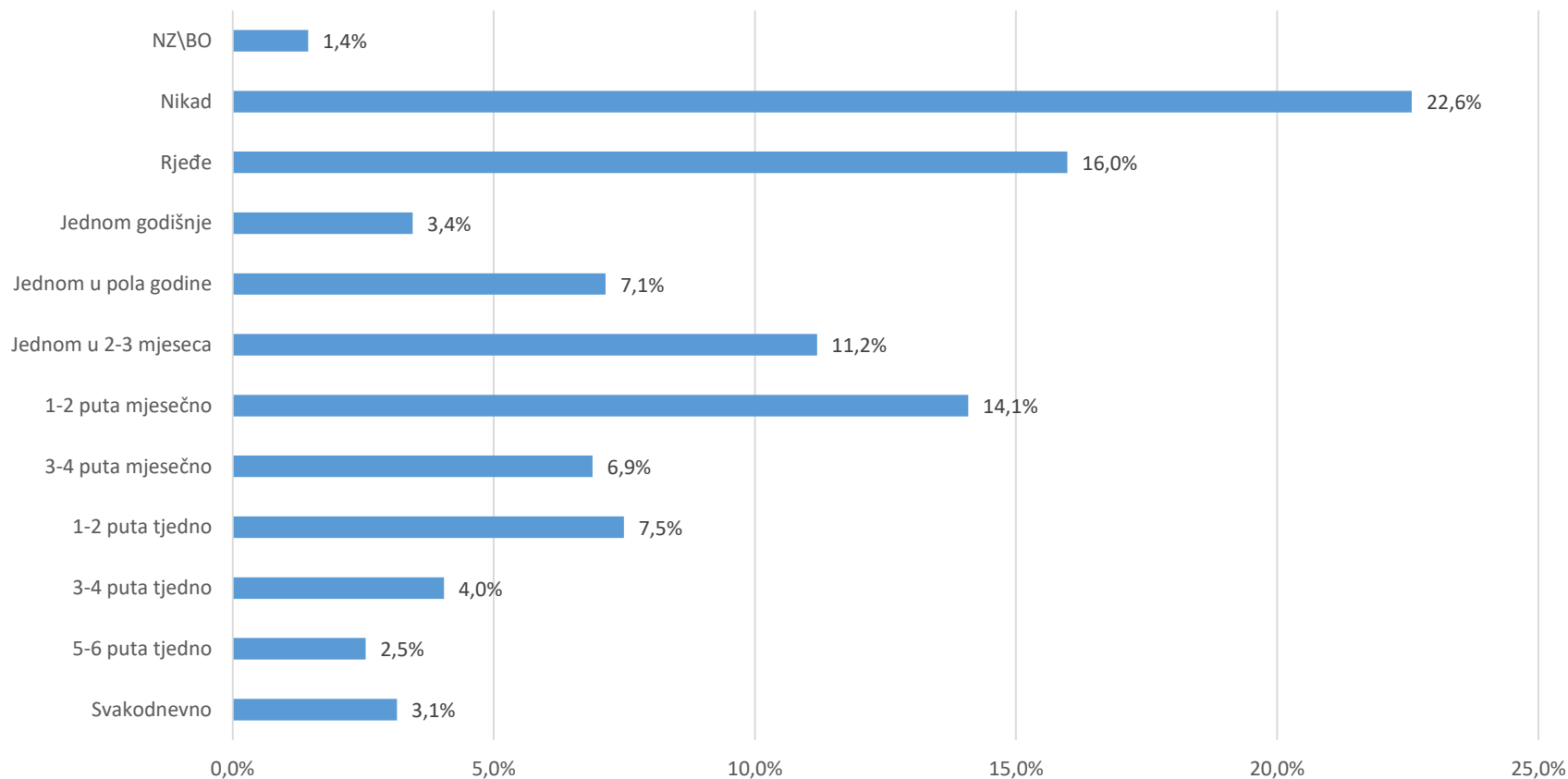

Zbog čega ste na dijeti?

gdje konzumiramo hranu?

konzumacija toplog obroka izvan kuće

raspoloženje / događaj

metodologija

Prvo nacionalno istraživanje PN na individualnoj razini *za potrebe procjene rizika*

2 godišnja doba (jesen i ljeto)

2 x 1000 ispitanika

3 neuzastopna dana

odrasla populacija od 18-64 godine

6 regija

istraživanje postavljeno prema ***EFSA General principles for the collection of national food consumption data in the view of a pan-European dietary survey*** (*EFSA Journal 2009; 7(12):1435*)

istraživanje na terenu (*face to face*) i odabir reprezentativnog uzorka - IPSOS
educiranje anketara i izrada upute za istraživanje - HAH

metodologija

Zatvoreni dio upitnika:

socio-ekonomski parametri,

tjelesna aktivnost,

antropometrija,

učestalost konzumacije toplog obroka
izvan kuće

Otvoreni dio upitnika:

vrijeme i mjesto konzumacije

naziv hrane ili pića
opis hrane (sastojci)
način pripreme

količina, učestalost

dodatne informacije

prehrambene navike

I Opskrba i dostupnost hrane

- najgrublja procjena, trendovi, prosječna dostupnost energije i makronutrijenata opće populacije

II Podaci o potrošnji hrane na bazi kućanstva

- procjena dostupnosti na nivou kućanstva, praćenje promjena u trendovima opće populacije, regija i socio-ekonomskih podgrupa, ne daje raspodjelu unutar kućanstva

III Individualni podaci

- **najtočnija procjena, moguća procjena specifičnih podgrupa po raznim osnovama na individualnoj razini, koriste se za procjenu izloženosti**

obrada rezultata HAH istraživanja

Klasificiranje hrane - FoodEx1 $\Rightarrow$ FoodEx2

<http://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/assets/804e.pdf>

<http://www.efsa.europa.eu/en/data/data-standardisation>

Izračun količina

g/dan (hrana koju su ispitanici naveli x faktor učestalosti)

recepti

g/dan (sastojci/namirnice)

sastav hrane

***Update of the EFSA Comprehensive European
Food Consumption Database Croatia 2011-12
(NP/EFSA/DATA/2016/01)***

*Vrijednost projekta: 46000 €
Formatiranje „sirovih” podataka*

*Objava podataka na EFSA web stranici do kraja travnja
2018. godine*

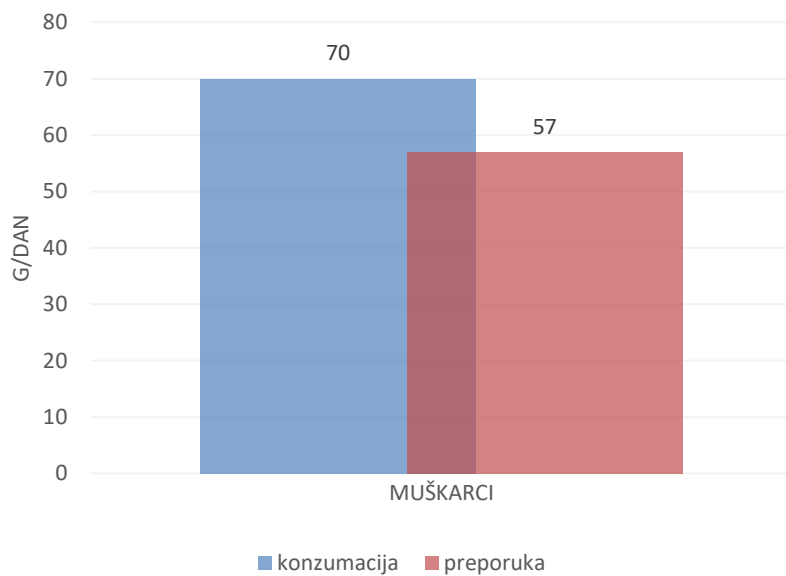
Podaci izraženi na konzumente i opću populaciju

REZULTATI

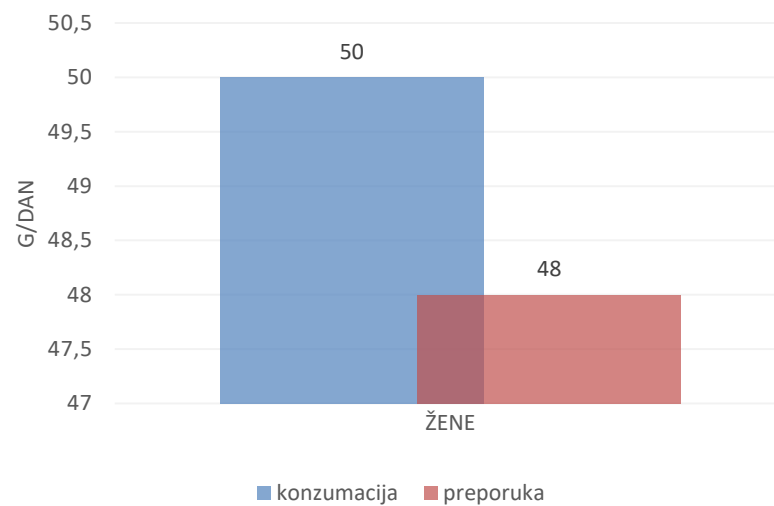
rezultati - makronutrijenti

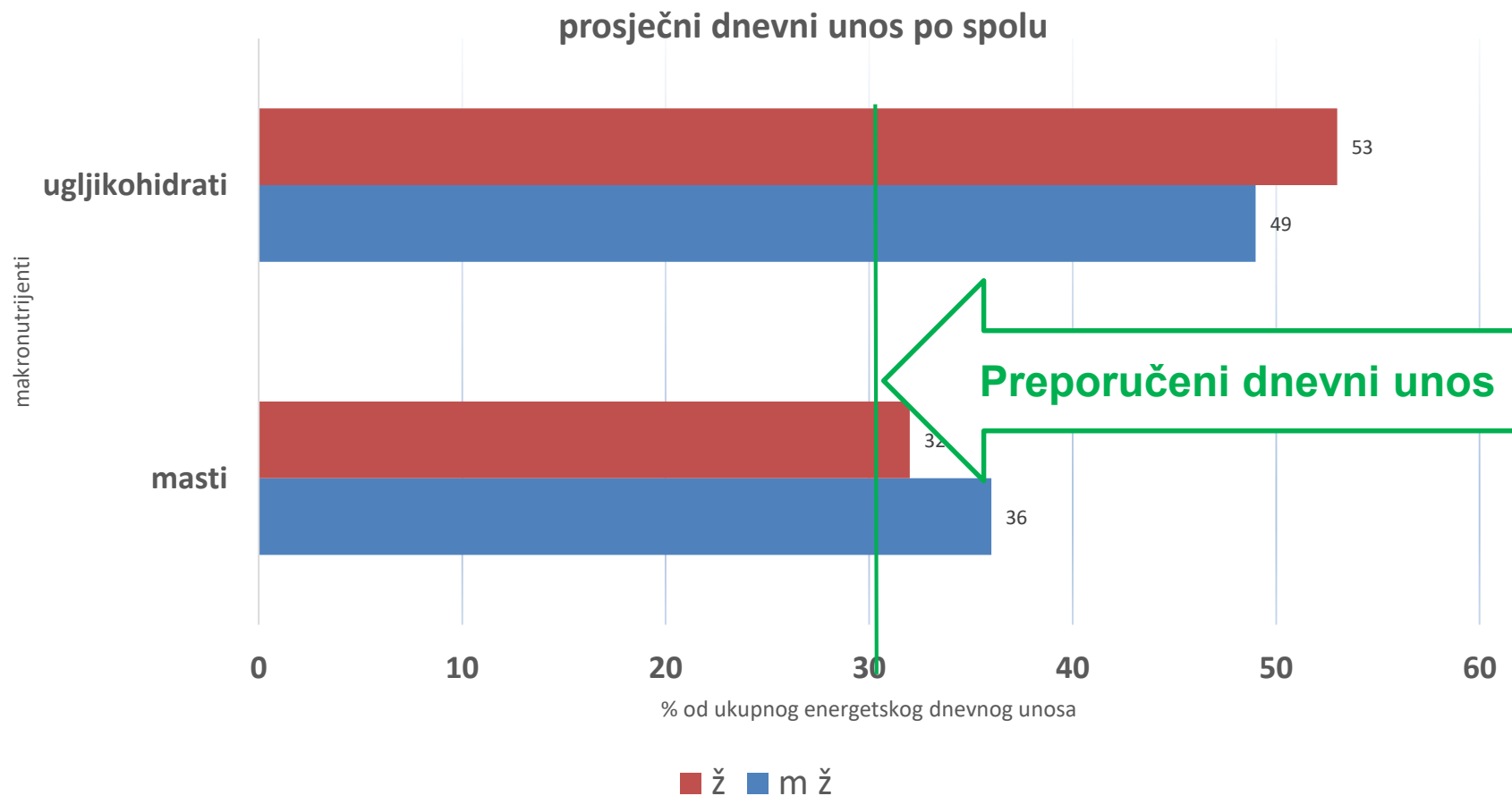
prosječan unos bjelančevina

prosječan unos bjelančevina

rezultati - makronutrijenti

koju hranu najčešće jedemo?

konzumacija alkohola

1 malo pivo na dan

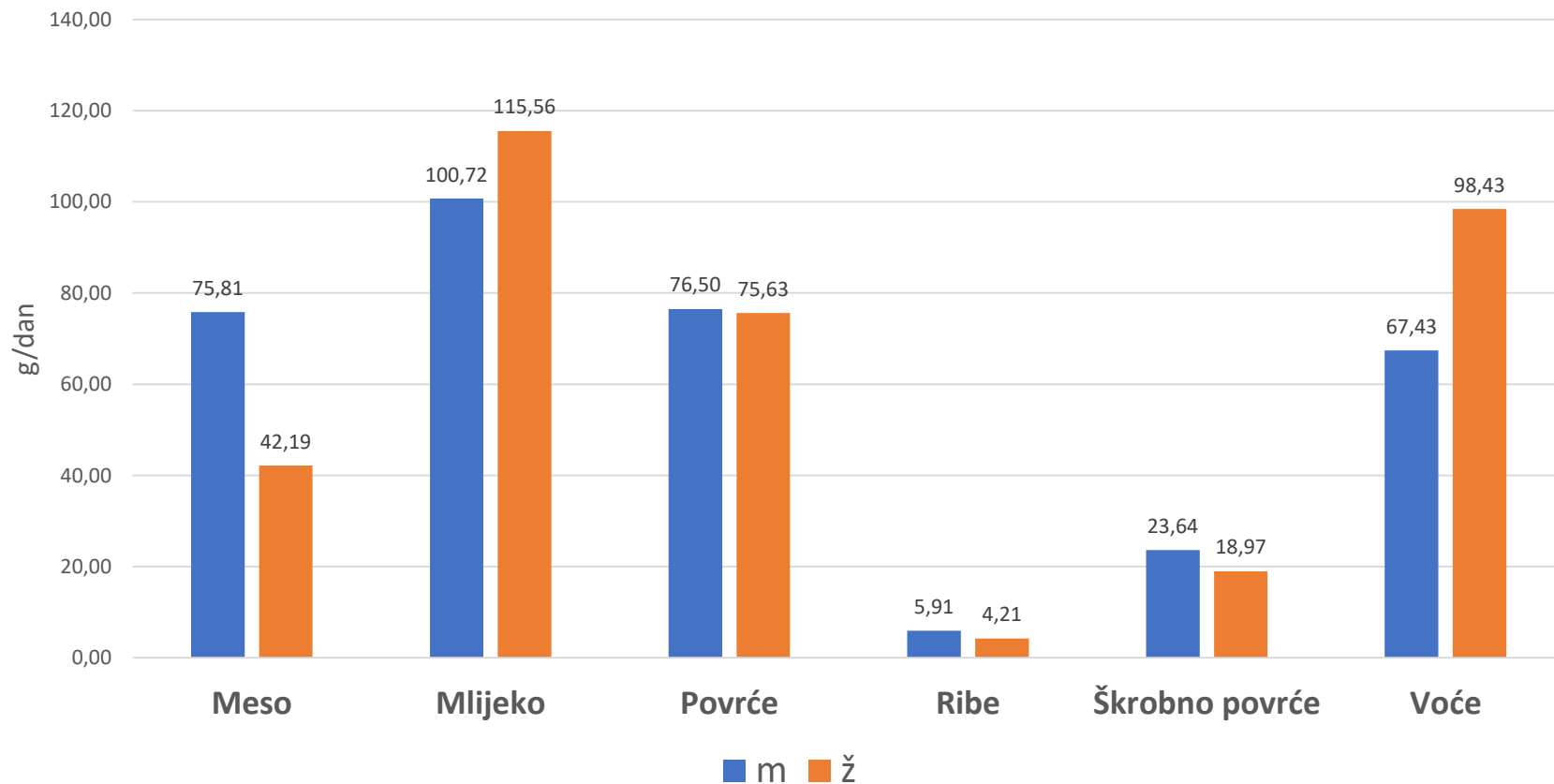

1 malo pivo na tjedan

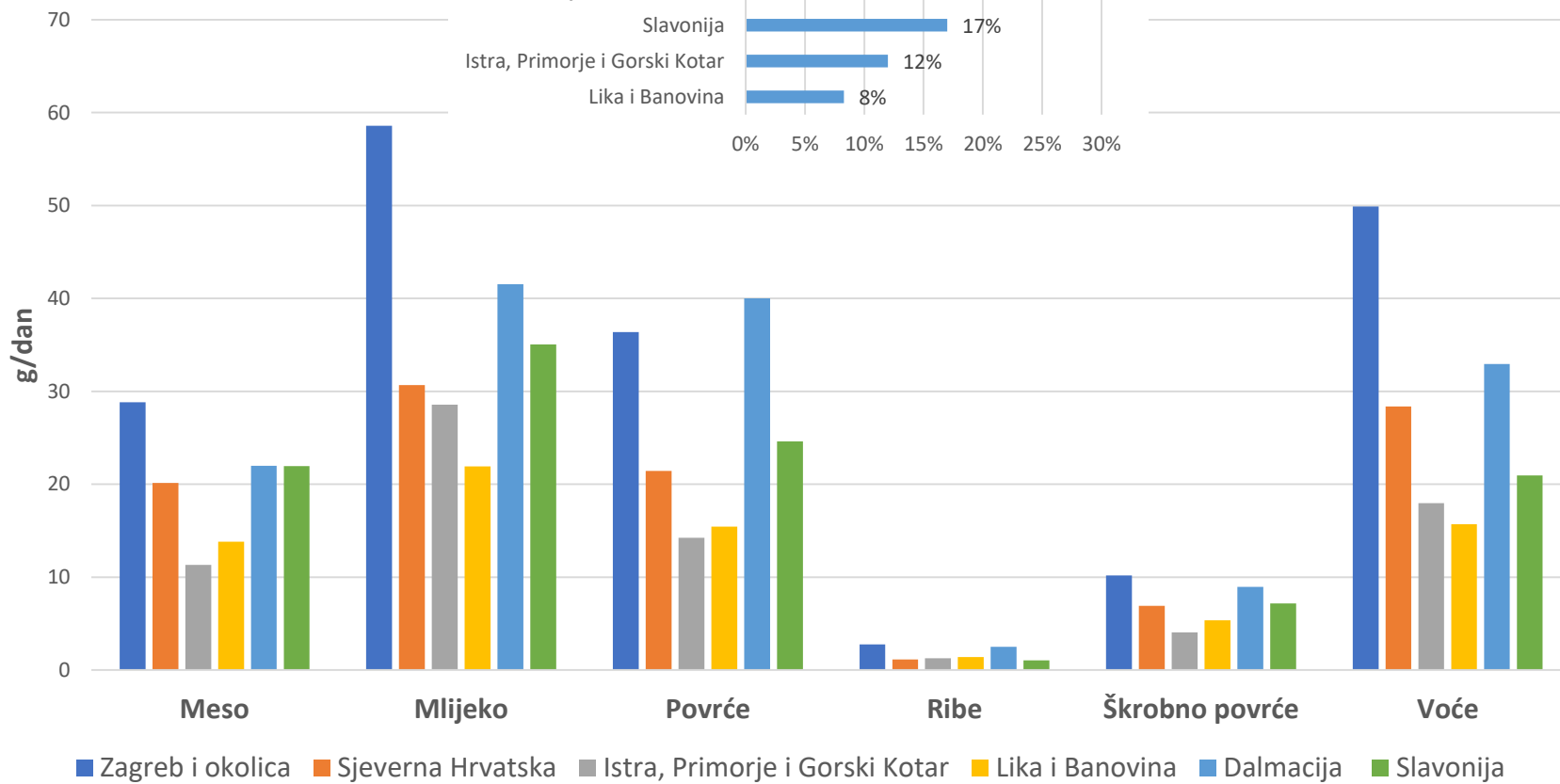
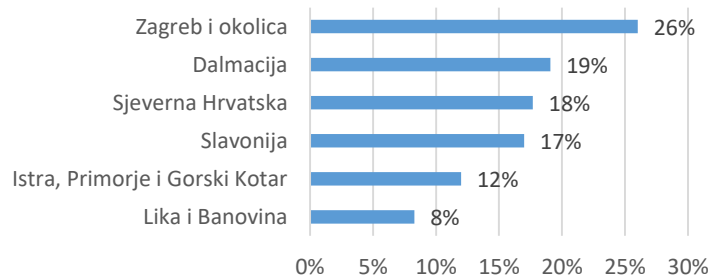
prosječna konzumacija opće populacije

prosječna konzumacija po glavnim kategorijama hrane i spolu

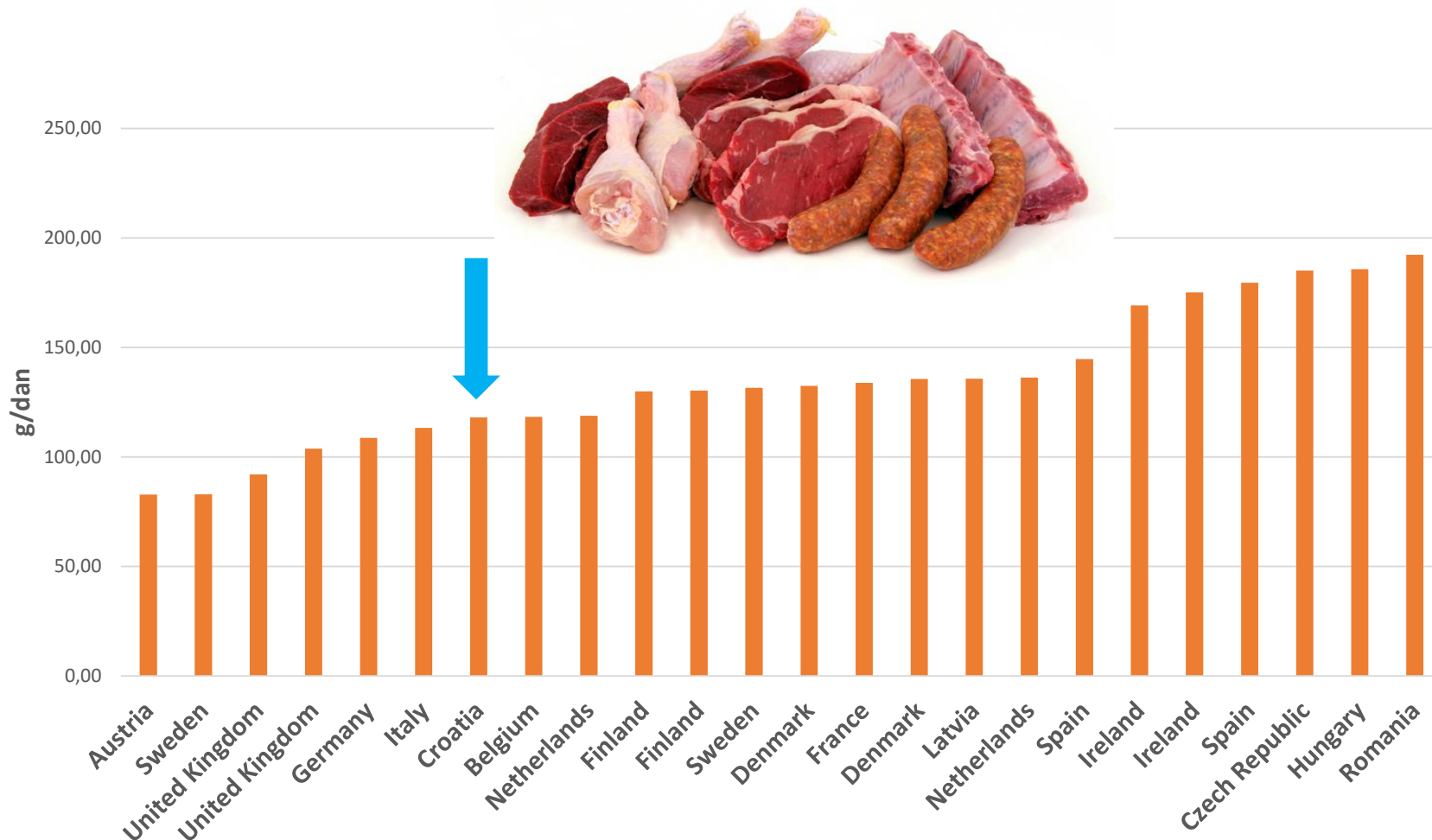

prosječna konzumacija opće populacije

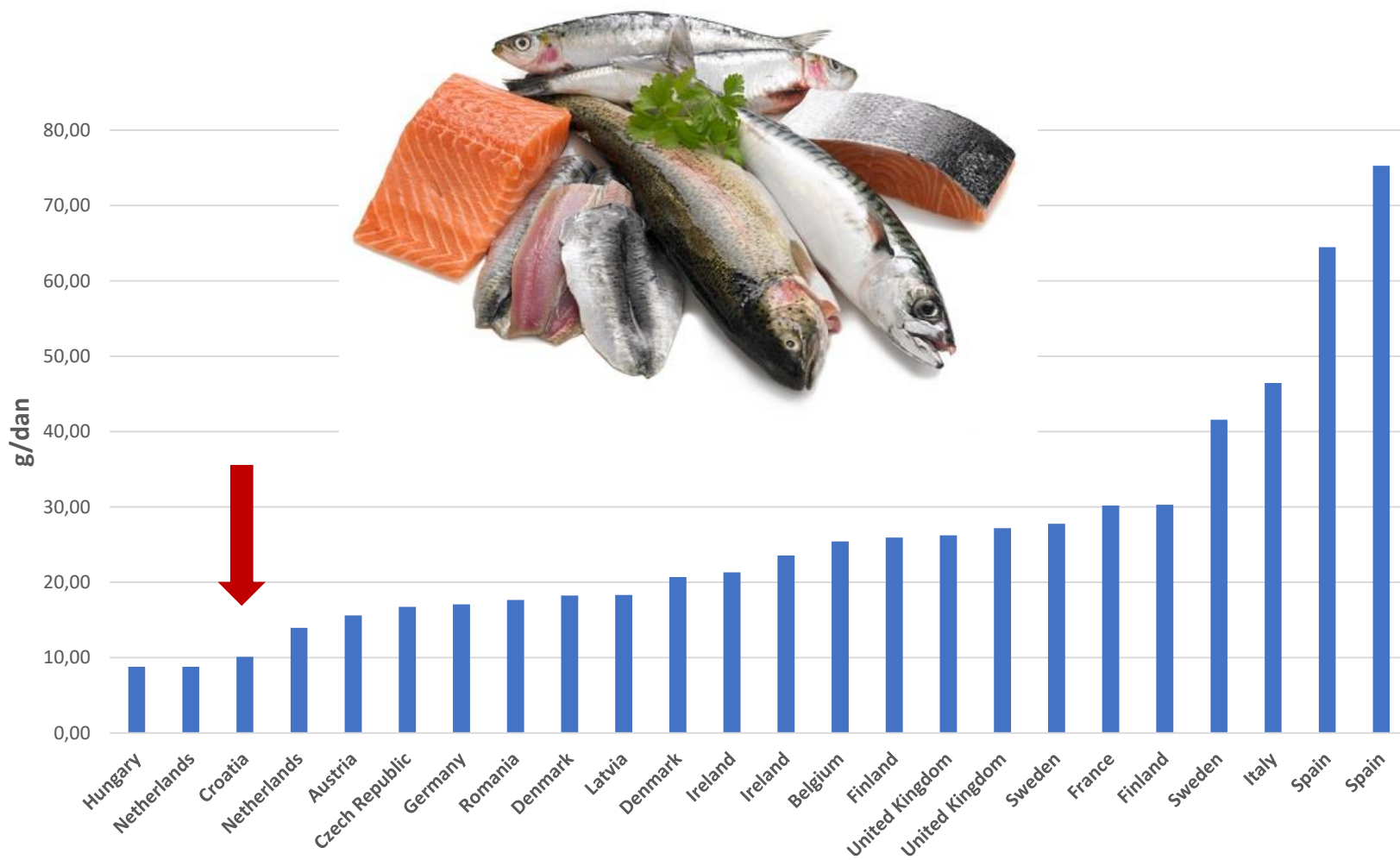
udio ispitanika prema regijama

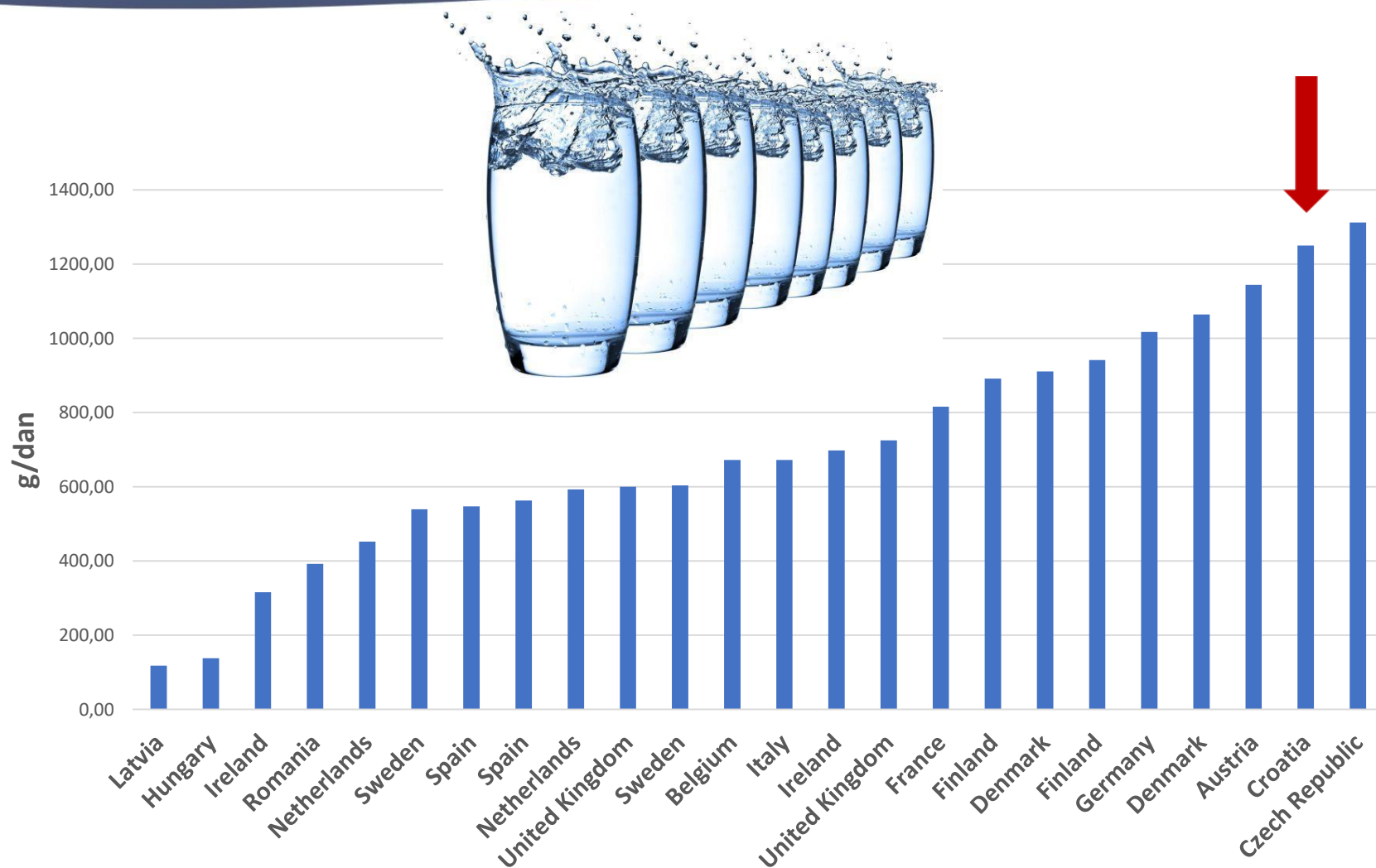
prosječna konzumacija mesa opće populacije u EU

prosječna konzumacija ribe opće populacije u EU

prosječna konzumacija vode opće populacije u EU

objava podataka

 web stranica HAH-a do kraja travnja 2018

Interaktivna baza sažetih podataka

Na zahtjev dostupni detaljniji podaci

 web stranica EFSA do kraja travnja 2018

<https://www.efsa.europa.eu/en/food-consumption/comprehensive-database>

 znanstveni rad

Primjena podataka o PN

Sigurnost hrane

procjene izloženosti, znanstvena mišljenja

~

donošenje nacionalnih propisa u cilju zaštite potrošača

Nutricionizam

procjena unosa hranjivih tvari, nacionalne smjernice za prehranu po dobnim kategorijama

Javno zdravstvo

epidemiološka istraživanja, korelacija konzumacije određene kategorije hrane s prevalencijom određenih bolesti

Društvene znanosti

ponašanje konzumenata vezano za hranu

Industrija

planiranje i razvoj prehrambenih proizvoda

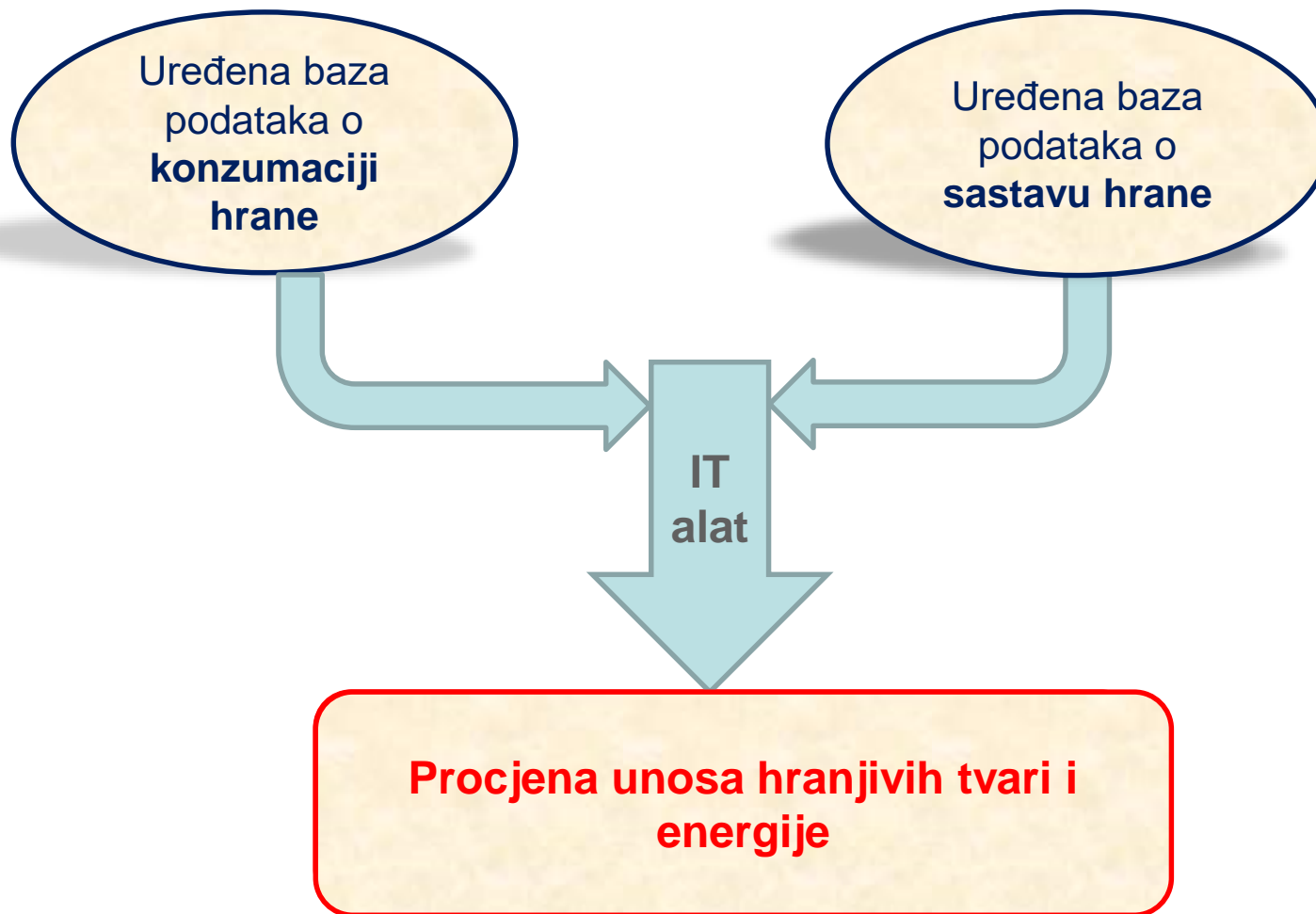
...

procjena izloženosti kontaminantima

procjena unosa hranjivih tvari i energije

Različite perspektive rizik / korist

histamin
olovo, živa, arsen
dioksini, poliklorirani bifenili
benzopiren
Anisakis simplex
heterociklički aromatski amini
alergeni

kadmij, nitrati
akrilamidi
pesticidi

olovo
dioksini, poliklorirani bifenili
benzopiren

aflatoksini, ohratoksin A, deoksinivalenol,
zearalenon, fumonizin
olovo, kadmij, pesticidi
etil karbamat, kloropropanol
alergen (gluten)

ohratoksin A
etil karbamat, metanol
sulfiti

bjelančevine
omega-3 i omega-6 masne kiseline
vitamini B3, B12, D, A
kalcij, željezo, cink, fosfor, selen

vlakna
kalij, željezo
vitamini A, C, K, B
ugljikohidrati

jednostruko nezasićene
masne kiseline
vitamin E
antioksidansi

vlakna
polifenoli
vitamini A, D, E, K, B
kalcij, željezo, magnezij, fosfor,
kalij, natrij, cink, bakar, mangan,
selen

polifenoli
željezo, mangan, bakar, cink

podaci o prehrambenim navikama - osnova za sudjelovanje na EU projektima

Nacionalno istraživanje prehrambenih navika dojenčadi i male djece 2017-21

Metodologija: EU Menu

<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3944>

Dobna populacija:

- dojenčad od 3 -12 mjeseci
- mala djeca od 1 - 3 godine
- djeca od 3 - 9 godina

Financirano od strane EFSA-e

H2020 Personalized Nutrition

Personalised nutrition
Empowering European
Consumers to make Healthy,
Evidence-based, Sustainable
choices (PEECHES)

17 institucija iz 13 zemalja

Vrijednost projekta 10 mil. eura

Odluka EK u svibnju 2018.

Hrvatska agencija za hranu

www.hah.hr

Odjel za upravljanje podacima i prehranu

dsokolic@hah.hr